

JRTR

JOURNAL OF RECREATION AND TOURISM RESEARCH
ISSN: 2148-5321

CİTTASLOW (YAVAŞ ŞEHİR) AKIMININ AKADEMİK YANSIMALARI: BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME

ACADEMIC REFLECTIONS OF THE CİTTASLOW MOVEMENT: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Olca SEZEN DOĞANCILI ^a

Özet

Cittaslow kavramı, kent yaşamını yavaşlatarak kültürel ve yerel değerlerin öne çıkarılmasını hedefleyen bir hareket olarak önem kazanmaktadır. Turizm sektörü açısından Cittaslow destinasyonları ise kültürel değerlerin turistlere aktarıldığı ve yerel özelliklerin deneyim turizmi çerçevesinde sunulduğu bir turizm deneyimi gerektirmektedir. Bu bağlamda çalışma kapsamında “Cittaslow” anahtar kelimesi kullanılarak yavaş şehir üzerine yapılan günümüze kadar gerçekleşen yıllardaki akademik araştırmalar bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiş olup, Web of Science (WOS) veri tabanında bulunan tüm kategorideki yayınlar değerlendirilmiştir. İngilizce dilinde yayımlanmış 101 yayın çalışma kapsamına alınmış ve analizler R programı kullanılarak yapılmıştır. Yayın yılı, yayın yazarları, yayın kaynağı, yayınlanan kategoriler, kullanılan anahtar kelimeler gibi unsurlarla kategorize edilen bibliyometrik analiz sonuçlarına göre yazar sayısı 203 olarak saptanmış, en yüksek h-indeksine sahip yazarın Jaszczak, A. olduğu belirlenmiştir. Dünya çapında en fazla atf alan çalışma, Pink, S.’nin 2008 yılında Local Environment dergisinde yayımlanan makalesi olduğu, Cittaslow konusundaki en fazla yayının yer aldığı yayın kaynağının “Sustainability” olduğu ve en yoğun yayın yılının ise 2021 olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca anahtar kelime olarak en fazla Cittaslow, slow city ve sürdürülebilirlik unsurlarının kullanıldığı analiz edilmiştir. Bu kapsamda, Cittaslow temalı yayın yapacak araştırmacıların ilgili bilgileri göz önüne alarak çalışmalarını tasarımlarını önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Bibliyometrik, Analiz

Abstract

The concept of Cittaslow is increasingly gaining prominence as a movement that advocates for slowing down urban life and emphasizing cultural and local values. Within the tourism sector, Cittaslow destinations necessitate a tourism approach that facilitates the transfer of cultural values to visitors and highlights local characteristics within the framework of experiential tourism. This study examines academic research on slow cities through a bibliometric analysis method, focusing on publications that include the keyword Cittaslow in the Web of Science (WoS) database. A total of 101 English-language publications were analyzed using the R programming tool. The bibliometric analysis categorized results based on publication year, authorship, publication sources, research categories, and keywords. The analysis identified 203 contributing authors, with Jaszczak, A. emerging as the author with the highest h-index. The most cited study globally was an article by Pink, S., published in Local Environment in 2008. The journal Sustainability was identified as the leading publication source for Cittaslow-related studies, with 2021 marked as the peak publication year. Keywords such as Cittaslow, slow city, and sustainability were the most frequently used. Based on these findings, it is recommended that researchers focusing on Cittaslow further investigate the integration of local cultural values and sustainability in future studies.

Keywords: Cittaslow, Bibliometric, Analysis

Makele Geliş Tarihi: 11.11.2024 Makale Kabul Tarihi: 22.12.2024

Sorumlu Yazar (Corresponding Author): Olca SEZEN DOĞANCILI (o.dogancili@sinop.edu.tr)

^a Sinop Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sinop/Türkiye (o.dogancili@sinop.edu.tr), ORCID: 0000-0002-7070-4076

DOI: 10.5281/zenodo.14566043

1. Giriş

Küreselleşme kavramı bilgi, teknoloji, sermaye, mal, hizmet ve insan hareketliliğinin artması ve dünya çapında giderek artan biçimde birbirine bağlı hale gelme sürecidir. Bu kavram, ulusal ve bölgesel ekonomilerin, toplumların ve kültürlerin küresel ticaret, iletişim, göç ve ulaşım ağları yoluyla bütünleşmesini ifade etmektedir (Dwyer, 2015:326). Küreselleşmenin yaygınlaşması marjinal kimliklerin homojenleşmesine sebep olmuştur. Bu durum, özellikle yerel kimliğine yeterince değer verilmeyen ve dışarıdan kimlik getirilen, çoğu zaman yabancı 'çözüm' modellerine yönelen küçük kentlerde kendini göstermektedir. Çözüm olarak ise küresel planlama camiasının yerel kimlikleri koruma sorununa önerilen bütüncül ve destinasyon odaklı planlamaları uygulamasıdır (Radstrom, 2011:91). Bu kapsamda Cittaslow (yavaş şehir) akımı, yerel değerlere sahip çıkmayı amaçlayan ve küçük kentlerde kullanılan alternatif bir kalkınma vizyonu olarak tabir edilmektedir (Grzelak-Kostulska, Hołowiecka ve Kwiatkowski, 2011:186).

Cittaslow akımı yerel yönetimlere, hedeflerine daha sürdürülebilir bir biçimde ulaşabilmek için planlama ve yönetim araçları sunmaktadır. Bu akım, kent sakinlerinin ve turistik ziyaretçilerinin yaşam kalitesini artırmayı sağlayacak bir dizi çalışma ilkesine sahip olmayı kabul eden şehirlere atfedilmektedir. Yavaş şehir olma kriterleri, destinasyon yönetiminin geniş bir yelpazeyi kapsayan unsurların ortaya çıkması için, bu destinasyonların turizm arzını organize etme, uyum sağlama ve entegre yönetim anlayışını benimseyen uzun vadeli bir stratejiyi kapsamaktadır (Presenza, Abbate ve Micera, 2015:480).

Cittaslow kentlerinin daha “ziyaretçi dostu” bir hale gelmesiyle turizmi geliştirme potansiyelinde artışlar sağlanacaktır (Hatipoğlu, 2015:20). Böylece, turizmin ekonomik katkıları olan istihdam, vergi gelirleri ve döviz kazançlarına sahip olmanın yanı sıra, kentlerin kültürel değerlerinin paylaşılması ve yerel değerlerin küresel düzeydeki farkındalığının sağlanması da mümkün hale gelecektir (Sharif vd., 2021: 958).

Yaşam kalitesini olumsuz etkileyen hızın azaltılması ve yerel karakterin ön plana çıkarılmasıyla yaşanabilir kentler oluşturmayı hedefleyen Cittaslow hareketi (Topal Üstün, Korkut ve Kiper, 2016:1426), bölge halkının kentsel yaşam kalitesini artırmayı amaçladığı için önem arz etmektedir (Akpınar ve Pektaş, 2019:43). Bu kapsamda Cittaslow hareketi doğrultusunda gerçekleştirilen akademik çalışmalara yönelik bibliyometrik analiz gerçekleştirmek amacı güdülmüş olup elde edilen verilerle Cittaslow

hareketinde alan yazına yön veren yazarlar ve dergiler hakkında bilgiye erişilmiş olunmaktadır. Böylece bu alanda yapılacak olan çalışmalara fikir vermek, doğru yayın kaynağı seçimi yapmak ve kategorilere göre yayınlanan çalışmalar hakkında bilgi sahibi olmak gibi unsurlar ise çalışmanın önemini yansıtmaktadır. Çalışmadan elde edilen veriler, Cittaslow (yavaş şehir) kavramının önemli unsurlarının destinasyonlarla ilişkilendirilmesine, literatürdeki eğilimleri, araştırma boşluklarını, öne çıkan yazarları, kurumları ve iş birliklerini belirleyerek bu alandaki akademik çalışmaların daha sistematik bir şekilde incelenmesine ve gelecekteki araştırmalara yön verilmesine katkı sağlayacaktır.

2. Cittaslow (Yavaş Şehir) Akımı

Cittaslow kavramı İtalyanca “città” (şehir) ile “lento” (yavaş) ifadelerinden türetilerek “yavaş şehir” felsefesi haline dönüşmüştür. 1999 yılında İtalya Toskana'da yer alan küçük bir kasabanın belediye başkanı olan Paolo Saturnini tarafından ortaya atılmıştır. Kısa sürede Orvieto, Positano ve Bra belediyeleri tarafından da benimsenen (Küçükergin, Dedeoğlu ve Öztürk, 2024:2) bu kavram artan kentleşme ile birbirine benzeyen şehirlerin sayısının fazlaşmasına çözüm yolu olarak kullanılmaktadır. Küreselleşmenin getirdiği standartlaşma ve hızlı tüketim alışkanlığı (Ciğerci ve Turan, 2023:40) yerel değerler, doğal kaynaklar, bölgenin kültürel ve tarihi zenginlikleri gibi birçok kaynağın aşırı tüketimine (Tayfun ve Acuner, 2014:239) ve kaybolmasına neden olmaktadır. Bu hızlı dönüşüm ve standartlaşmaya başkaldırı hareketi olarak görülen Cittaslow akımı ile kentlerin öz değerlerinin korunması ve çevresel kaynakların kendilerini yenileme kapasiteleri göz önüne alınarak gelişmesi ön plana alınmıştır. Kentlerin büyük alışveriş merkezleri, zincir mağazalar ve beton yapılaşma olmaksızın da gelişim sağlayabileceğini savunan bu yaklaşım ile (Çolak, 2019:105) trafik yoğunluğu ve şehir yaşamının getirdiği stresten uzak, doğayla iç içe sakin bir yaşam arzulayan bireyler (Korkmaz Özcan ve Demircioğlu Dalgıç, 2023) için bir kalkınma modeli olarak kentlerin kendi ihtiyaç ve kaynaklarını göz önüne alınması gerekliliği ön plana çıkmaktadır (Wierzbicka, 2020:203).

Yerel kalkınmayı sağlamak amacıyla, kentlerdeki yerel ekonomiler geliştirilerek (Özcan Alp, 2024:256) benzersiz ve ayırt edici yerel kimliklerin korunması yoluyla destinasyonlardaki hızlı değişim ivmesinin yavaşlatılması gerekmektedir. Kentin karakteristik özelliklerinin sürdürülebilir kullanımı ve yaşatılması temeline dayanan

Cittaslow hareketi (Özlu ve Kaleli, 2019:179) sadece yerel büyüme değil uluslararası düzeyde de büyümeye katkı sağlamaktadır (Senetra ve Szarek-Iwaniuk, 2020:13). Yerele odaklanarak sürdürülebilir kentsel gelişim için ekonomi, çevre ve eşitliği ön plana alan (environment, economy, equity) “üç e kuralı” (Mayer ve Knox, 2006, s. 322) ile kentin gelişimine doğrudan ve dolaylı olarak katkılar sunulmaktadır (Öztürk, İpek ve Kayacan, 2023:188). Cittaslow ile ekonomik büyümenin yanında yerel geleneklerin, kültürel mirasın ve çevrenin korunmasını hedeflemekte; aynı zamanda yerel halkın yaşam kalitesini artırarak (Zagroba, Pawlewicz ve Senetra, 2021:1) bu değerlerin gelecek nesillere aktarılmasına odaklanılmaktadır (Arıkan ve Yurtseven, 2021:54). Süreç kapsamında ise kişiler daha temiz çevre, sağlıklı ve geleneksel yöntemlerle üretilmiş gıdalar, zengin bir sosyal hayat ve farklı kültürlerin insanlara açık bir misyonla insan odaklı, çevresel ve duyarlı bir yaşam tarzına sahip olmaktadırlar (Ekinci, 2024:450). Bu yaşam tarzı için Cittaslow içeriğine birtakım kriterler getirilerek daha yaşanabilir kentler oluşturmak için işleyişler sağlanmaktadır. Düzenlenen etkinliklerin yerel halk ve ziyaretçilerin dikkatini çekmesiyle yerel ürünlere yönelik talep de artmış, restoran ve konaklama işletmelerinde doluluk oranları da yükselmiştir (Uğurlu ve Pajo, 2019:180). Özellikle yerel kültürün otantikliği ve özgün yemek kültürü ile ziyaretçileri çeken bir potansiyele sahip olan Cittaslow kentlerindeki potansiyelleri başarılı şekilde kullanmak için yerel halkın bilinçlendirilmesi ve yerel gıda ürünlerini yerel pişirme teknikleri ile kültürel mirası koruyucu uygulamaları ön plana alınması (Müller ve Yılmaz, 2023:54) ve şehir planlamalarında güçlü olması gerekmektedir (Özcan Alp, 2024:267). Bu kapsamda Cittaslow ağına katılabilmek için kentlerin taşınması gereken kriterler Tablo 1’deki gibidir;

Tablo 1: Cittaslow Üyelik Kriterleri

Ana konu	Gereksinim	Ana konu	Gereksinim
1.Çevresel Politikalar	1.1. Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi 1.2. Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi 1.3. Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması 1.4. Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması 1.5. Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi 1.6. Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması 1.7. Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu 1.8. Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi 1.9. Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması 1.10. Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması 1.11. Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi 1.12. Biyoçeşitliliğin korunması. 1.13. Yenilenebilir kaynaklardan enerjinin kendi kendine üretimi ve tüketimi için “enerji topluluklarının” kurulmasını teşvik etmek.	4. Tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar	4.1. Agroekolojinin geliştirilmesi 4.2. El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması 4.3. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması 4.4. Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini artırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak 4.5. Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb.) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması 4.6. Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi 4.7. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması 4.8. Otel kapasitelerin artırılması 4.9. Tarımda GDO kullanımının yasaklanması 4.10. Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı
2.Altıyapı politikaları	2.1. Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları 2.2. Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması 2.3. Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri 2.4. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması 2.5. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması 2.6. Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler 2.7. Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik 2.8. Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı 2.9. Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı	5. Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar	5.1. İyi karşılama 5.2. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak 5.3. Yavaş güzergahların mevcut olması 5.4. Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi 5.5. Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi 5.6. Sağlık eğitimleri 5.7. Yöre halkına Cittaslow’un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek 5.8. Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı 5.9. Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi 5.10. Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kâğıt üzerinde kullanımı

Tablo 1 devam

Ana konu	Gereksinim	Ana konu	Gereksinim
3. Kentsel yaşam kalitesi politikaları	3.1. Kentin direnci için planlama	6. Sosyal uyum	6.1. Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar
	3.2. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar		6.2. Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması
	3.3. Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması		6.3. Engelli kişilerin entegrasyonu
	3.4. Kentsel yaşanabilirliğin artırılması		6.4. Çocuk bakımının desteklenmesi
	3.5. Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması		6.5. Genç neslin istihdam durumu
	3.6. Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması		6.6. Yoksulluk
	3.7. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması		6.7. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti
	3.8. Kentin internet ağına sahip olması		6.8. Farklı kültürlerin entegrasyonu
	3.9. Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması		6.9. Politikaya katılım
	3.10. Tele çalışmanın geliştirilmesi		6.10. Belediyenin kamu konut yatırımı
	3.11. Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki	6.11. Gençlik faaliyetlerinin yürütüldüğü bir alanların ve bir gençlik merkezinin mevcudiyeti	
	3.12. Sosyal altyapıyı desteklemek	7. Ortaklıklar	7.1. Cittaslow aktiviteleri ve kampanyaları için destek
	3.13. Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki		7.2. Doğal ve geleneksel gıdaları teşvik eden diğer kuruluşlarla işbirliği
	3.14. Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi		7.3. Gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasına ve Cittaslow felsefesinin yayılmasına yönelik eşleştirme (twinning) projelerine ve işbirliğine destek
	3.15. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması		
	3.16. Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması – doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması		
	3.17. Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı		

Kaynak: Cittaslow Türkiye Web Sitesi

Yerel halk ve ziyaretçiler arasında denge kurarak sürdürülebilir kalkınma sağlayıcı ilkelerin (Özcan Alp, 2024:262) yer aldığı cittaslow kriterlerinde kentlerin tarihi, doğal, sosyokültürel ve turistik özellikleriyle ön plana çıkması amaçlanmıştır (Ekinci, 2014:182). Bu amaca yönelik olarak yerel karakterlerin ve standartların kişilerin kendi yaşam tarzları ve şehir dokusu ile birlikte harmanlanması (Karabağ, Yücel ve İnal, 2012:72), kentin sahip olduğu kültürel miraslar, mimari yapısı, doğal güzellikleri, somut olmayan kültürel mirası gibi birçok unsurun korunması ve tanıtılması ile mümkün hale gelmektedir. Sahip olunan değerlerin yerli ve yabancı basın yoluyla ve sosyal medya araçları ile birlikte kentlerin bilinirliğini artırarak (Burkut, 2017:12) popülerliğini daha da

artmak söz konusu olmaktadır (Öksüz ve Gümüş, 2023:136). Ayrıca sosyo ekonomik kalkınma unsuru olarak ele alınan Cittaslow ağında başarılı olabilmek için bu felsefenin arkasındaki düşünce yapısını iyi bir şekilde benimsemek (Stanowicka, Kobylinska ve Wichowska, 2023:1) ve diğer Cittaslow üyesi kentlerle iş birliği yaparak ulusal ve uluslararası boyutta olumlu sonuçlar elde edilmesi sağlanmalıdır (Farelnik, Stanowicka ve Wierzbicka, 2021:157). Böylece sadece ekonomik olarak değil aynı zamanda sosyal ve duygusal anlamda da kentlerle kişiler arasında bağ oluşturulması mümkün hale gelecektir (Pink, 2008:95).

Söz konusu avantajları elde etmek amacı ile Türkiye’de 2024 yılı itibari ile yavaş şehir olarak tescillenmiş 23 adet destinasyon bulunmaktadır. Bunlar; Ahlat, Akyaka, Arapgir, Eğirdir, Finike, Foça, Gerze, Gökçeada, Göynük, Gündül, Halfeti, İznik, Kemaliye, Köyceğiz, Mehmetçik, Mudurnu, Perşembe, Seferihisar, Uzundere, Vize, Yenipazar, Şarköy ve Şavşat olarak sıralanmaktadır (Cittaslow Web Sitesi).

3. Yöntem

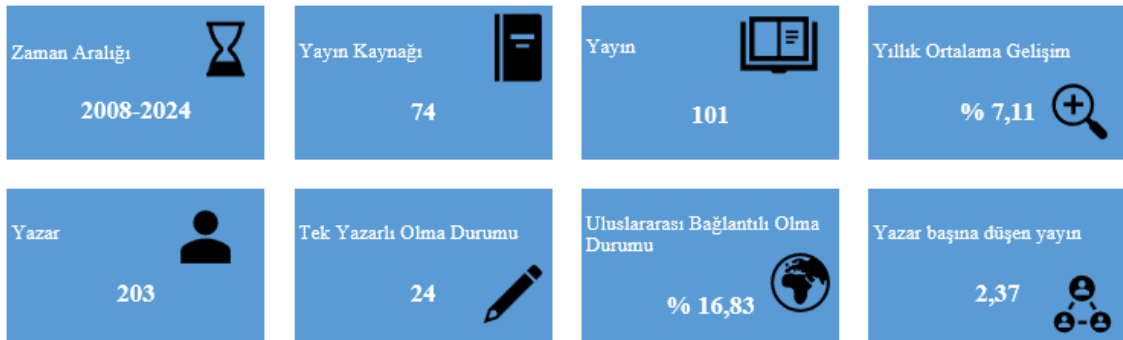
Çalışmanın amacı, Cittaslow kapsamında gerçekleştirilen akademik çalışmalara yönelik bibliyometrik analiz gerçekleştirmektir. Bu analizler ile Cittaslow konusuna ilişkin mevcut akademik alan yazını değerlendirilerek ileride yapılacak olan çalışmalara yol gösterici olması açısından önem arz etmektedir. Çalışma amacına ulaşabilmek adına sadece Web of Science (WOS) veri tabanında “Cittaslow” anahtar kelimesi kullanılarak günümüze kadar gelene kadarki yıllarda yayınlanan tüm çalışmalar hakkında arama yapılmıştır. Yavaş şehir akımının farklı dillerde “Cittaslow” adı ile biliniyor olması ve akımın bu isimle anılıyor olmasından dolayı anahtar kelime olarak “Cittaslow” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca veri aktarımında tekrarlanma olmaması adına tek veri tabanı tercih edilmiştir olup (Martin vd. 2018) bu unsurlar araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

İlgili veriler Web of Science (WOS) veri tabanında yer alan tüm kategorilerdeki çalışmalar “Cittaslow” anahtar kelimesi taranarak 06/11/2024 tarihinde 107 adet akademik çalışma elde edilmiştir. İlgili çalışmaların tüm bilgilerini kapsayıcı içerikleri veri tabanından indirilerek R programına aktarılmış ve bibliyometrik analiz gerçekleştirilmiştir. R bibliyometrix programı bibliyometrik analiz için kullanıcılara oldukça fazla sayıda faydalar sunan bir yazılım olarak kullanılmaktadır (Aria ve Cuccurullo, 2017). Ayrıca grafiksel altyapısı ile analiz değerlendirmelerinde diğer programlara göre üstün özellikler taşımasından dolayı (Jiangang, Kaifeng, Guangdong,

Rui ve Xiaowei, 2020) R programı tercih edilmiştir. R programı içerisinde yer alan “biblioshiny” arayüzü kodlaması yapılarak akademik çalışmalara ilişkin veriler sınıflandırılmıştır. Bu kapsamda anahtar kelime seçilerek uygulanan bu analizde dillerin farklılaşması ile kavram kargaşası oluşmaması adına tek dil kullanımı seçilmiş olup R programında ilgili araştırmada en çok olan İngilizce dili kullanıldığı görülmüşünden dolayı daha fazla veriyi kullanabilmek adına “İngilizce” sınıflandırması kullanılmıştır (Dört farklı dil kullanıldığı görülmüştür). Bu sınıflandırma ile yayın sayısı 101 olarak güncellenerek çalışma verileri analiz edilmiştir. Analizler gerçekleştirilirken Sankey diyagramı da kullanılarak oluşturulan tema kümelerindeki etkileşim düzeyleri ve evrimsel yolları saptanmıştır (Dönbak, 2020).

4. Bulgular

Cittaslow anahtar kelimesi ile WOS veri tabanında yayımlanan akademik çalışmaların ele alındığı bu çalışmada 107 adet çalışmaya ulaşılmış olup bunların İngilizce dilinde yazılmış olan 101 tanesi çalışmaya dahil edilmiştir. Söz konusu çalışmaların 87’si makale niteliğindedir. Ayrıca 10’u bildiri, 5’i kitap bölümü, 4’ü makale incelemesi ve 1’i erken görünüm doküman tipinde olan bu çalışmalar 2008 yılından başlayarak 2024 yılına kadar gelen bir süreçte yayımlanmıştır. Yıllık ortalama gelişim oranı % 7,11 olarak pozitif gelişim sağladığı belirlenen Cittaslow çalışmaları 74 farklı kaynaktan, toplamda 203 yazarlı (24 tanesi tek yazarlı) ve %16,83 oranında uluslararası işbirliği ile yazılan çalışmalar olduğu görülmektedir (Bknz Şekil 1);

Şekil 1. Cittaslow Çalışmalarıyla İlgili Bibliyometrik Analiz Ana Bilgileri

Cittaslow çalışmalarının yazarlarına göre yapılan sınıflandırmada 203 yazar tespit edilmiştir. Yazarların h indeksi puan düzeyine göre sıralama yapılarak ilk 10’da yer alan yazarlar Tablo 2’de gösterilmiştir. Bu kapsamda Cittaslow ile ilgili ilk yayını 2019 yılında yapan Jaszczak, A. 5 h indeksi ile bu sıralamada en başta yer almaktadır. G

indeksinde de en yüksek indekse sahip olan yazar olan Jaszczak'ı 4 h indeksi ve g indeksi ile Pink, S. takip etmektedir.

Tablo 2: Cittaslow Yazarlarının H indeksine göre Sıralaması (İlk 10)

Yazar	H indeks	G indeks	Cittaslow konusuyla ilgili yayına başlama tarihi
Jaszczak, A.	5	6	2019
Pink, S.	4	4	2008
Farelnik, E.	3	5	2020
Wierzbicka, W.	3	5	2020
Abbate, T.	2	2	2015
Chi, X.	2	2	2020
Cosar, Y.	2	2	2014
Han, H.	2	2	2020
Ince, E.	2	2	2020
Kim, S.	2	3	2014

Cittaslow çalışmaları arasında dünya çapında en çok atıf alan yayınlar kategorize edilmiş olup ilk 10 listesine giren yayınlar Tablo 3'te sıralanmıştır. Bu kapsamda 77 atıf ile Pink, S. tarafından hazırlanan yayın sıralamanın başında yer almaktadır. 2008 yılında Local Environment yayımlanan bu çalışmayı 69 atıf ile Miele, M. tarafından hazırlanan yayın takip etmektedir. 2008 yılında Space and Polity' de yayınlanmış olan bu çalışma sonrasında ise Han tarafından 2019 yılında hazırlanan yayın en çok atıf alan üçüncü yayın olarak listede bulunmaktadır;

Tablo 3: Cittaslow Çalışmalarından Dünya Çapında En Çok Atıf Alan Yayınlar (İlk 10)

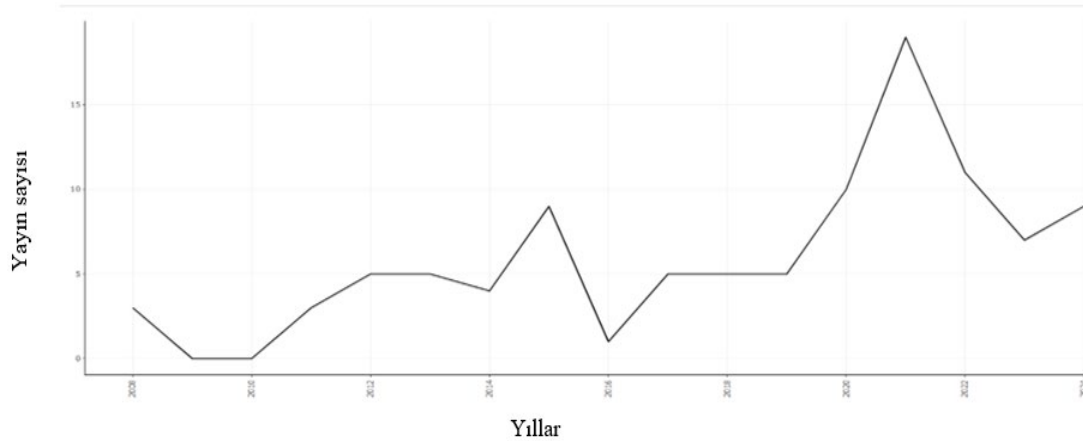
Yayın	DOI	Toplam atıf (n)
Pink, S, 2008, Local Environment	10.1080/13549830701581895	77
Miele, M, 2008, Space and Polity	10.1080/13562570801969572	69
Han, JH, 2019, Journal of Destination Marketing & Management	10.1016/j.jdmm.2018.12.008	62
Nilsson, JH, 2011, Current Issues in Tourism	10.1080/13683500.2010.511709	60
Pink S, 2008, Ethnos	10.1080/00141840802180355	51
Radstrom S, 2011, Italian Journal of Planning Practice	-	46
Ekinci, MB, 2014, Tourism Management	10.1016/j.tourman.2013.08.013	45
Chi, X, 2020, Journal of Travel & Tourism Marketing	10.1080/10548408.2020.1758286	42
Semmens, J, 2012, International Planning Studies	10.1080/13563475.2012.726851	38
Park, E, 2016, Tourism Planning & Development	10.1080/21568316.2015.1114015	37

Cittaslow konusuna yönelik en fazla yayın yapan kaynaklar sınıflandırılmasında en fazla çalışmanın dokuz yayın ile “Sustainability” kaynağına ait olduğu görülmektedir. Bunu dört yayın ile “Tourism Planning & Development”, üçer yayın ile “Journal of Sustainable Tourism” ve “Land” kaynakları takip etmektedir (Bknz Tablo 4);

Tablo 4: Cittaslow Konusuna Yönelik En Fazla Yayın Yapan Kaynaklar (İlk 10)

Kaynaklar	Yayın sayısı (n)
Sustainability	9
Tourism Planning & Development	4
Journal of Sustainable Tourism	3
Land	3
Cities	2
Current Issues in Tourism	2
Energies	2
Entrepreneurship and Sustainability Issues	2
Environmental Practice	2
Iconarp International Journal of Architecture and Planning	2

Çalışma kapsamında ele alınan 101 yayının yıllara göre yayımlanma durumları ele alınmış olup 2008 yılından itibaren başlayan yayın grafiğinde en fazla yayının 2021 yılında yapıldığı tespit edilmiştir. 2022 yılında bir önceki yıla göre düşüş görülse de 2024 yılı içerisinde yayın sayısında yükselişte olduğu görülmektedir (Bknz Şekil 2);

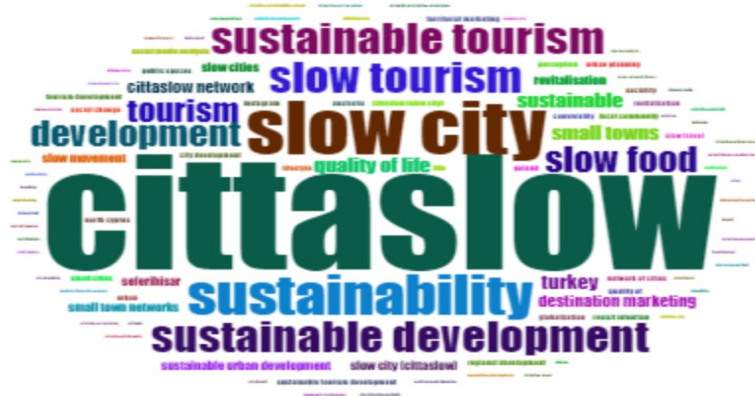
Şekil 2. Yıllara Göre Yayın Grafiği

Cittaslow çalışmalarının WOS veri tabanında bulunduğu kategoriye bakıldığından en fazla Konaklama, Eğlence, Spor Turizm kategorisinden yayın yapıldığı görülmektedir. Bunu Çevre Bilimler ve Çevre Çalışmaları kategorileri takip ederken Yeşil ve Sürdürülebilir Bilim ve Teknoloji kategorisinden yayın yapıldığı da görülmektedir (Bknz Tablo 5);

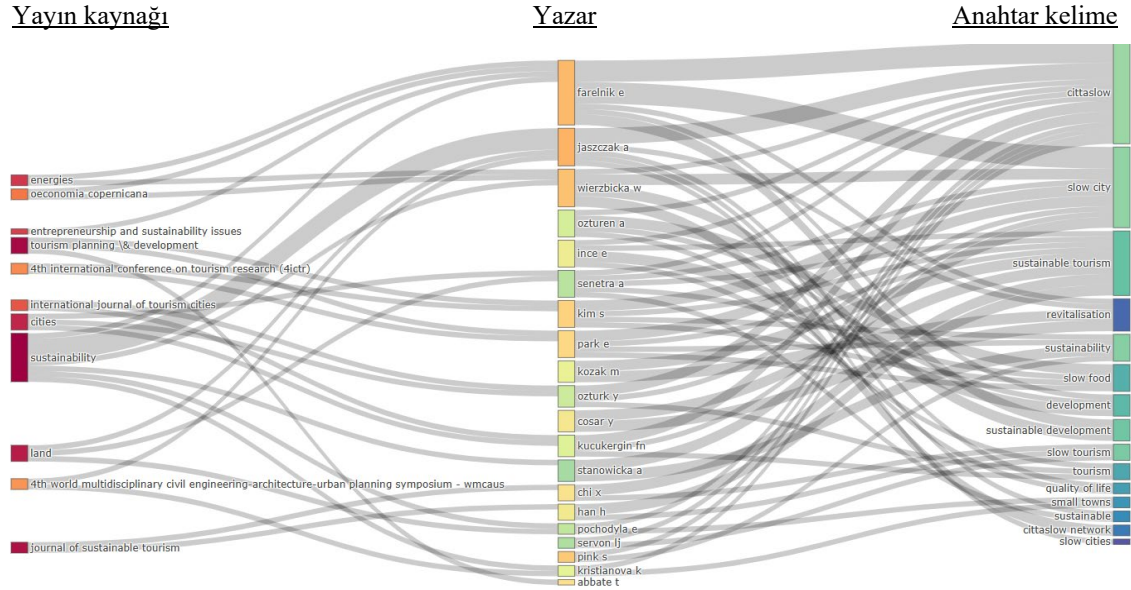
Tablo 5: Cittaslow Konusuna Yönelik Yayınların WOS Kategorileri

Web of Science Kategorileri	Sayı (n)
Konaklama, Eğlence, Spor Turizm	27
Çevre Çalışmaları	19
Çevre Bilimleri	16
Yeşil ve Sürdürülebilir Bilim ve Teknoloji	16
Coğrafya	15
Kentsel Çalışmalar	10
Mimari	9
Bölgesel Kentsel Planlama	9
Diğer	45

Cittaslow yayınlarında kullanılan anahtar kelimeler R programı ile kategorize edilerek kelime bulutu haline dönüştürülmüştür. Kullanılan kelime sayısının fazlalığından dolayı en fazla kullanılan 50 kelime çalışmaya dahil edilerek aşağıda yer alan kelime bulutu haline dönüştürülmüştür;

Şekil 3. Cittaslow Yayınlarında Kullanılan Anahtar Kelimelerde Ait Kelime Bulutu
Çalışmalarda kullanılan anahtar kelimeler analiz edildiğinde 44 tekrar ile en fazla “cittaslow” unsuru kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunu 19 tekrar ile “slow city” (yavaş şehir), 14 tekrar ile “sustainability” (sürdürülebilirlik), 12 tekrar ile “Sustainable Development” (sürdürülebilir gelişim), 11 tekrar ile Slow tourism (yavaş turizm), 11 tekrar ile “Sustainable Tourism” (sürdürülebilir turizm) unsurları takip etmektedir. Ayrıca slow food (yavaş yemek) ve “Quality of Life” (yaşam kalitesi) gibi unsurlar da anahtar kelimelerde yer almaktadır. Son olarak Sankey diyagramı oluşturularak ele alınan üç unsur arasındaki ilişki durumu analiz edilmiş olup çalışma kapsamında yayın yazarı, yayın kaynağı ve anahtar kelime unsurları ele alınarak R programı aracılığıyla analiz edilmiş ve aşağıdaki şekil oluşturulmuştur;

Şekil 4. Sankey Diyagramı

Sankey diyagramına göre Cittaslow ile ilgili en fazla tercih edilen yayın kaynağı Sustainability, bu konuyla ilgili en fazla yayın yapan yazar Farelnik, E. ve bu konuyla ilgili en fazla kullanılan anahtar kelimelerin “Cittaslow” ile “slow city” olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yayın kaynağı olarak en fazla “Sustainability” dergisinin en fazla Jaszczak tarafından kullanıldığı görülmektedir. Jaszczak ilişki ağına bakıldığında en fazla “cittaslow” anahtar kelimesini kullanan yazarlardan birisi olduğu da görülmektedir. Farelnik de bu anahtar kelimeyi en çok kullanan yazar olarak karşımıza çıkmakta ve Energies, Oeconomia Copernicana, Entrepreneurship and Sustainability Issues ile Sustainability yayın kaynaklarını tercih ettiği görülmektedir.

5. Tartışma

Cittaslow konusunda WOS veri tabanında yer alan akademik yayınların bibliyometrik analizinin uygulandığı bu çalışma ile 101 yayın R programı ile analiz edilerek büyük çoğunluğu makaleden oluşan yayına ulaşılmıştır. 2008 yılından günümüze gelişim sağlayarak ilerleyen Cittaslow çalışmalarının genellikle çoklu yazarlar tarafından yazıldığı görülmektedir. Ayrıca yayıncılar açısından h indeksi en yüksek yazarın Jaszczak, A.’nın ve yayına olan atıf sayısı açısından Pink, S.’nin ön plana çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu yazarların bu başarılarından yola çıkarak Cittaslow ile ilgili alan yazınını yönlendirdikleri ifade edilebilir.

Yayın kaynağı olarak Sustainability dergisinin en çok tercih edildiği analiz edilmiştir. Bu doğrultuda ilgili derginin amaçları kapsamında yer alan “Sürdürülebilirlikle ilgili küresel

değişim ve gelişiminle ilgili yayınlar...” (Sustainability Web Sitesi) ifadesi ile uyumlu bir işleyiş sağladığı görülmektedir. Ayrıca Yılmaz vd. (2023) çalışmasında yapılan bibliyometrik analizinde de Sustainability dergisinin en çok tercih edilen dergi olarak yer aldığı görülmektedir.

Cittaslow ile ilgili en fazla yayının 2021 yılı sonrasında olması ile ilgili konunun popülerliğinin günümüz süreçlerinde yaşandığı söylenebilir. Ayrıca analizlerde çalışmaların genellikle iki yazarlı yapıldığı görülmektedir. Bu veri Altürk (2018)’ün yapmış olduğu çalışmayla benzer nitelik taşımaktadır.

WOS veri tabanında bulunduğu kategoriye göre analizlere bakıldığında en fazla Konaklama, Eğlence, Spor Turizm kategorisinden yayın yapıldığı görülmektedir. Bu veri ise Torusdağ (2024)’ın çalışmasında elde edilen bulgularla aynı doğrultuda olduğu ifade edilebilir.

Çalışmalarda yer alan anahtar kelime unsurları göz önüne alındığında Cittaslow akımı yavaş şehir, sürdürülebilirlik, gelişim ve yaşam kalitesi gibi unsurlarla ilişkilendirildiği için bu alanda yeni yayın yapacak yazarların bu unsurları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

6. Sonuç ve Öneriler

Çalışma kapsamında Cittaslow akımına ilişkin WOS veri tabanında yayımlanan akademik çalışmalar R bibliyometrik programı ile analiz edilerek Cittaslow akımı ile ilgili çıkarımların elde edilmesi amaçlanmıştır. Böylece bilimsel etkinliğin ölçülerek (yayın sayısı, atıf sayısı, H indeks sıralaması vb.) ilgili konudaki araştırma eğilimleri ele alınarak anahtar kelimeler, yazarlar ve yayın kaynakları sınıflandırılması uygulanmıştır. Literatürün mevcut durumunu ortaya koyarak sonraki çalışmalara ışık tutacağı düşünülen bu çalışma ile Cittaslow hareketinin küçük kentlerin yerel değerleriyle var olma mücadelesini temsil ettiği de vurgulanmaktadır (Pajo ve Uğurlu, 2015:71). " Yavaş yaşamın, insanların hayattan zevk alarak ve yaşadığı anın farkında olarak hayatını devam ettirmesini öngören" bir uygulama olarak kullanılan bu akımın (Topal Üstün, Korkut ve Kiper, 2016:1426) üye kentlerine bilgi, uzmanlık ve sermaye kaynaklarını bir araya getirerek stratejik sinerjiler oluşturduğu ve ortak pazarlama faaliyetleri ile birçok avantajlara sahip olduğu görülmektedir (Presenza, Abbate ve Micera, 2015:486). Bu kapsamda yeni araştırmalarda çalışmanın sonuçları göz önüne alınarak literatür boşluğunun doldurulması için çalışmalara yön verilmesi önerilmektedir. Ayrıca

çalışmanın kısıtlılıkları olarak ifade edilen tek veri tabanı tercihi olarak WOS veri tabanının seçilmesi ve anahtar kelimenin “Cittaslow” olarak kullanılması göz önüne alınarak ilerleyen çalışmalarda başka veri tabanlarının ve farklı anahtar kelimelerin de kullanılarak analizler yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akpınar, O. ve Pektaş, E. K. (2019). Yavaş Şehirler (Cittaslow) ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 31-46. doi: <https://doi.org/10.33707/akuiibfd.496265>.
- Altürk, A. (2018). *Türkiye Turizm Literatürünün Durumu: Uluslararası Dergi Makalelerinin Bibliyometrik Analizi*. Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Batman.
- Aria, M. and Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
- Arıkan, İ. ve Yurtseven, R. (2021). Cittaslow routes in Turkey as gourmand tourism destinations. *Journal of Tourism and Hospitality Management*, 9(1), 48-56. doi:10.15640/jthm.v9n1a5
- Burkut, E. B. (2017). Yavaş Şehirlerin (Cittaslow) Kültürel Miras ve Turizme Etkilerinin Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği. *Uluslararası Kültürel Miras ve Turizm Kongresi (International Congress On Cultural Heritage And Tourism) Mayıs 19-21, 2017*. Konya, Türkiye: 1-14.
- Ciğerci, İ. ve Turan, M. (2023). Dışsallık Ekseninde Cittaslow Hareketi: Seferihisar İncelemesi. *Gümrük Ticaret Dergisi*, (34), 40-56.
- Cittaslow Web Sitesi*, URL: <https://www.cittaslow.org/citta-slow> (Erişim Tarihi: 10.12.2024).
- Cittaslow Türkiye Web Sitesi*, URL: <https://cittaslowturkiye.org/tr/uyelik-sureci-ve-kriterler/> (Erişim Tarihi: 25.10.2024).
- Çolak, E. C. (2019). Yalvaç'ın Cittaslow Uluslararası Kriterleri Kapsamında Değerlendirmesi. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 89-107.
- Dönbak, E. R. (2020). Kültür ve Turizm Araştırmalarının Bilim Haritalama Teknikleri ile Bibliyometrik Analizi. *Journal of Travel and Tourism Research*, 17, 52-78.
- Dwyer, L. (2015). Globalization of tourism: Drivers and outcomes. *Tourism Recreation Research*, 40(3), 329-339. doi:10.1080/02508281.2015.1075723.
- Ekinci, D. (2024). Seferihisar as a Cittaslow. *EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR)*, 10(6), 446-451. doi:<https://doi.org/10.36713/epra2013>.
- Ekinci, M. B. (2014). The Cittaslow philosophy in the context of sustainable tourism development; the case of Turkey. *Tourism Management* (41), 178-189. doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.tourman.2013.08.013>.
- Farelnik, E., Stanowicka, A. and Wierzbicka, W. (2021). The effects of membership in

- the Polish National Cittaslow Network. *Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 16(1), 139–167. doi: 10.24136/eq.2021.005.
- Grzelak-Kostulska, E., Hołowiecka, B. and Kwiatkowski, G. (2011). Cittaslow international network: An example of a globalization idea? (s. 186-192). Ostrava: University of Ostrava.
- Hatipoğlu, B. (2015). Cittaslow: Quality of life and visitor experiences. *Tourism Planning & Development*, 12(1), 20-36. doi:http://dx.doi.org/10.1080/21568316.2014.960601.
- Jiangang, S., Kaifeng, D., Guangdong, W., Rui, Z. and Xiaowei, F. (2020). Comprehensive metrological and content analysis of the public–private partnerships (ppps) research field: A new Bibliometric Journey. *Scientometrics*, 124, 2145–2184.
- Karabağ, O., Yücel, F. and İnal, M. E. (2012). Cittaslow movement: An opportunity for branding small towns and economic development in Turkey. *International Journal of Economics and Research*, 64 - 75.
- Korkmaz Özcan, Z. ve Demircioğlu Dalgıç, A. S. (2023). Sakin Şehirler ve Turizm Yönetişi: Isparta Örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 22(51), 51-76. doi:https://doi.org/10.35408/comuybd.1321321.
- Küçükergin, F. N., Dedeoğlu, B. B. and Öztürk, Y. (2024). How does social change encourage or discourage the support for the development of Cittaslow? *Cities*, 145(104721). doi:https://doi.org/10.1016/j.cities.2023.104721.
- Martin-Martin, A., Orduna-Malea, E., Thelwall, M. and López-Cózar, E. D. (2018). Google Scholar, Web of Science, and Scopus: A systematic comparison of citations in subject categories. *Journal of Informetrics*, 12(4), 1160-1177.
- Mayer, H. and Knox, P. L. (2006). Slow cities: sustainable places in a fast world. *Journal of Urban Affairs*, 28(4), 321-334. doi:10.1111/j.1467-9906.2006.00298.x.
- Müller, E. S. and Yılmaz, M. C. (2023). Taste the tranquility: Cittaslow routes in Turkey for food-loving travelers. *Journal of Sustainable Tourism and Hospitality Research*, 11(3), 44-56.
- Öksüz, M. ve Gümüş, B. (2023). Sosyal medyada turistlerin Cittaslow algısına ilişkin bir araştırma. *Yeni Medya Dergisi*(14), 121-141.
- Özcan Alp, G. (2024). Cittaslow through the lens of sustainable urban development: A comparative analysis of Italy and Türkiye cases. *Regional Studies, Regional Science*, 11(1), 256–270. doi:https://doi.org/10.1080/21681376.2024.2329601.
- Özlu, T. ve Kaleli, C. (2019). Boğazkale (Hattuşa) Şehrinin Yavaş Şehir (Cittaslow) Potansiyeli. *AMİSOS*, 4(7), 176-194.
- Öztürk, A., İpek, F. ve Kayacan, B. (2023). Cittaslow (Sakin Şehir) Yaklaşımının Sürdürülebilir Yerel Kalkınmaya Etkisi: Şavşat Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 187-208. doi:10.33206/mjss.1143649.
- Pajo, A. ve Uğurlu, K. (2015). Cittaslow Kentleri İçin Slow Food Çalışmalarının Önemi. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 5 (6), 65-73.
- Pink, S. (2008). Sense and sustainability: The case of the Slow City movement, *Local*

Environment, 13 (2), 95–106, doi: 10.1080/13549830701581895.

- Prezenza, A., Abbate, T. and Micera, R. (2015). The Cittaslow movement: Opportunities and Challenges for the governance of tourism destinations. *Tourism Planning & Development*, 12(4), 479-488. doi:<http://dx.doi.org/10.1080/21568316.2015.1037929>.
- Radstrom, S. (2011). A Place sustaining framework for local urban identity: An introduction and history of Cittaslow. *IJPP Italian Journal of Planning Practice*, 1(1), 90-113.
- Senetra, A. and Szarek-Iwaniuk, P. (2020). Socio-economic development of small towns in the Polish Cittaslow Network — A case study. *Cities*, 103(102758), 1-15. doi:<https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102758>.
- Sharif, A., Ullah, S., Shahbaz, M. and Mahalik, M. K. (2021). Sustainable tourism development and globalization: Recent insights from the United States. *Sustainable Development*, 29(5), 957-973.
- Stanowicka, A., Kobylinska, M. and Wichowska, A. (2023). Awareness of the Cittaslow brand among Polish urban dwellers and its impact on the sustainable development of cities. *Sustainability*, 15, 1-13. doi:<https://doi.org/10.3390/su15107799>.
- Sustainability Web Sitesi, URL: <https://www.mdpi.com/journal/sustainability/about> (Erişim Tarihi: 01.11.2024).
- Tayfun, A. and Acuner, E. (2014). Cittaslow: A comparative research Turkey and the world. *Conference of the International Journal of Arts & Sciences*, 7(3), 239-246.
- Topal Üstün, T. Korkut, T. ve Kiper, T. (2016). Yerel Kimliğin Kent İle Buluşması: Cittaslow-Yavaş Şehirler, *İdil*, 5 (25), s.1413-1430. doi: 10.7816/idil-05-25-06.
- Torusdağ, G. B. (2024). Kırsal Turizm Literatüründe Gastronomi ve Yerel Gıda Çalışmalarına İlişkin Bibliyometrik Bir Analiz. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 12(3), 2233-2262.
- Uğurlu, K. and Pajo, A. (2019). A measure against unemployment problem expected to occur by industry 4.0: Cittaslow. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 16(1), 167-185.
- Wierzbicka, W. (2020). Socio-economic potential of cities belonging to the Polish National Cittaslow Network. *Oeconomia Copernicana*, 11(1), 203–224. doi:10.24136/oc.2020.
- Yılmaz, T., Tercan, T., Karataş Baran, G. ve Yüzbaşıoğlu, N. (2023). Sosyal Bilimler Alanında Ekoturizm Kavramının Bibliyometrik Analizi. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 6(4), 1659-1670.
- Zagroba, M., Pawlewicz, K. and Senetra, A. (2021). Analysis and evaluation of the spatial structure of Cittaslow towns on the example of selected regions in Central Italy and North-Eastern Poland. *Land*, 10(780), 1-28. doi:<https://doi.org/10.3390/land10080780>.

Etik Kurul İzni

Bu çalışmada nitel yöntemlerden birisi olan bibliyometrik analizi içermesinden dolayı etik kurul iznine gerekmemektedir.

“Cittaslow (Yavaş Şehir) Akımının Akademik Yansımaları: Bibliyometrik Bir İnceleme” başlıklı yukarıda bilgileri yer alan çalışmamın etik kurul izni gerektirmeyen çalışmalar arasında yer aldığını beyan ederim.

Katkı Oranı Beyanı

1.Yazar: % 100

Çıkar Çatışması Beyanı

Herhangi bir kişi ya da kurum /kuruluş ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.